

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
13 juni 2018
Ons kenmerk
TIP/U201800427
Lbr. 18/031
Telefoon
06 12768541
Bijlage(n)
1

Onderwerp

Invoering abonnementstarief in de Wmo, Transformatiefonds en verlengde pleegzorg

Samenvatting

In deze ledenbrief wordt u geïnformeerd over de invoering van het abonnementstarief in de Wmo, het Transformatiefonds en over verlengde pleegzorg.

Het kabinet wil in 2019 een vaste maximale bijdrage Wmo van € 17,50 invoeren. Vanaf 2020 gaat het abonnementstarief Wmo gelden. Dit komt in de plaats van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. De afgelopen maanden is de VNG met het ministerie van VWS het gesprek aangegaan om de consequenties van de maatregel in kaart te brengen en om de maatregel nader uit te werken.

In het bestuurlijk overleg met minister Hugo de Jonge (VWS) van 24 mei jl. heeft de VNG de conclusie getrokken dat niet is voldaan aan de afspraak die eerder dit jaar is gemaakt, namelijk dat Rijk en gemeenten gezamenlijk maatregelen zouden ontwikkelen om te voorkomen dat met het abonnementstarief een openeinderegeling ontstaat. Gemeenten en Rijk hebben over dergelijke maatregelen geen overeenstemming kunnen bereiken. Er zijn nu onvoldoende instrumenten beschikbaar waarmee gemeenten de aanzuigende werking kunnen beperken.

Er werd ook geen overeenstemming bereikt over het onderbrengen van een aantal algemene voorzieningen onder het abonnementstarief. De minister houdt hier aan vast. De VNG vindt dit onverstandig en moeilijk uitvoerbaar voor gemeenten. Ook wil de minister de woningaanpassingen niet uitzonderen van het abonnement. Gebleken is dat er onder veel gemeenten geen draagvlak is voor het abonnementstarief. Gemeenten vinden de maatregel principieel in strijd met de uitgangspunten van de eigen verantwoordelijkheid binnen de Wmo. Mensen die in staat zijn hun hulp, ondersteuning zelf te regelen en te betalen zouden deze niet van de overheid moeten krijgen. Aangezien het budget niet toeneemt, zal dit ten koste gaan van gebruikers van de Wmo die het niet zelf kunnen regelen en betalen.

Om deze redenen werkt de VNG niet meer mee aan de verdere gezamenlijke uitwerking van de maatregel. Het is nu aan de Tweede Kamer om hierover te oordelen en de inzet en argumenten van de VNG (gemeenten) te wegen.

Daarnaast wordt u in deze ledenbrief geïnformeerd over het Transformatiefonds. Bij deze ledenbrief is het document 'spelregels Transformatiefonds' opgenomen, een document van de VNG en het ministerie van VWS. Deze ledenbrief geeft een toelichting op dit document, zowel op de voorgeschiedenis, het doel, als de wijze van aanvraag.

Daarnaast is in het kader van het actieprogramma Zorg voor Jeugd de bestuurlijke afspraak gemaakt tussen rijk en VNG dat per 1 juli 2018 pleegzorg tot 21 jaar de nieuwe norm is. Het rijk heeft hiervoor structurele middelen ter beschikking gesteld in de meicirculaire. Deze ledenbrief geeft de achtergrond voor deze afspraak en de randvoorwaarden die tussen rijk en VNG zijn afgesproken.

Aan de leden

Datum

13 juni 2018

Ons kenmerk

TIP/U201800427

Lbr. 18/031

Telefoon

06 12768541

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Invoering abonnementstarief in de Wmo, Transformatiefonds en verlengde pleegzorg

Geacht college en gemeenteraad,

Deel 1: Abonnementstarief

Met deze brief informeren wij u allereerst over de stand van zaken rondom de besluitvorming over het abonnementstarief Wmo.

Wat houdt abonnementstarief in?

Het kabinet wil in 2019 een vaste maximale bijdrage Wmo van € 17,50 invoeren. Vanaf 2020 gaat het abonnementstarief gelden. Het abonnementstarief houdt in dat alle cliënten die gebruik maken van Wmo voorzieningen een vaste bijdrage van € 17,50 per vier weken gaan betalen. Deze bijdrage wordt onafhankelijk van het zorggebruik, inkomen en vermogen.

In 2019 wordt nog gewerkt met een tussenvariant. Het kabinet wil met deze maatregel een stapeling van zorgkosten tegengaan. Het abonnementstarief is een van de maatregelen die het kabinet hiertoe neemt. Het kabinet neemt ook maatregelen rond eigen betalingen in de Zvw en Wlz. Bezien wordt nog of de inning van de vaste bijdrage van € 17,50 centraal of decentraal vorm gaat krijgen. Kunnen en willen gemeenten de inning doen per 2020, of blijft het bij het CAK?

Regeerakkoord en knelpunten

Het abonnementstarief is opgenomen in het Regeerakkoord. Vanaf het begin was de VNG kritisch over deze maatregel, zowel op inhoudelijke gronden als met oog op de financiële risico's. Gelijktijdig met de gesprekken over het Interbestuurlijk Programma heeft de VNG een aantal knelpunten, waaronder BUIG, gestapelde tekorten, volumegroei jeugd en openeinderegelingen, aangekaart en daarover afspraken met het kabinet gemaakt. Het Rijk compenseert de gemeenten voor de inkomstenderving (eerder door Rijk begroot op € 145 miljoen, zie meicirculaire). Verder is

afgesproken dat het Rijk en gemeenten in overleg zouden gaan om een 'openeinderegeling' te voorkomen.

VNG-enquête, internetconsultatie VWS, standpunten VNG-commissie Gezondheid en Welzijn

Uit een VNG-enquête onder gemeenten, de VWS-internetconsultatie (voor de AMvB) en de besprekingen van dit onderwerp in de VNG-commissie Gezondheid en Welzijn, komt naar voren dat zeer veel gemeenten tegenstander zijn van een landelijke maatregel om een abonnementstarief in de Wmo in te voeren. Bij gemeenten leven principiële en praktische bezwaren, en financiële zorgen.

Bestuurlijke overleggen VNG en minister De Jonge

Er zijn de afgelopen maanden drie bestuurlijke overleggen geweest, op 14 maart, 24 april en 24 mei, waarin deze maatregel met minister Hugo de Jonge (VWS) is besproken. Op ambtelijk niveau is door de VNG, gemeenten en VWS intensief gewerkt aan de uitwerking van de maatregel en de voorbereiding van de besluitvorming. Van de zijde van het Rijk was en is er echter onvoldoende bereidheid om aan de bezwaren van gemeenten tegemoet te komen.

De minister heeft gemeenten geen instrumenten geboden die ons het vertrouwen geven dat zij daarmee de (onbedoelde) aanzuigende werking kunnen beperken. Daarmee is niet voldaan aan de hierboven genoemde afspraak. Ook is er geen overeenstemming bereikt over het per 2020 onderbrengen van bepaalde algemene voorzieningen onder het abonnementstarief en het in het abonnement onderbrengen van de woningaanpassing. (De minister wil nu beide in het abonnement opnemen; woningaanpassingen per 2019 en algemene voorzieningen per 2020).

Strijdig met uitgangspunten in de Wmo

De VNG was en is van mening dat het invoeren van het abonnementstarief geen goede maatregel is. Ten eerste is de maatregel in strijd met de decentralisatie en doorkruist hij het gemeentelijke eigen bijdragebeleid. Ten tweede gaat de maatregel in tegen het uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid in de Wmo. Het kabinet zet een streep door de ingezette 'kanteling'. De huidige inkomensafhankelijke eigen bijdrage is een belangrijk instrument voor gemeenten om cliënten zelf de afweging te laten maken of zij een voorziening beter en goedkoper zelf kunnen regelen. Met een standaardtarief van € 17,50 hoeven burgers deze afweging niet meer te maken en kan de balans doorslaan naar de afweging "je bent een dief van je eigen portemonnee als je niet bij de gemeente aanklopt".

Instrumenten om de aanzuigende werking tegen te gaan, eigen krachttoets

Om een openeinderegeling te voorkomen, introduceerde de VNG in het bestuurlijk overleg de zogeheten 'eigen krachttoets'. Daarmee zouden gemeenten bij de toegang ook het vermogen en inkomen kunnen meewegen. Het is niet de bedoeling Wmo-voorzieningen inkomensafhankelijk te maken, maar om financieel maatwerk bij een individuele aanvraag mogelijk te maken. Deze toets zou als kan-bepaling een plek in de Wmo moeten krijgen. De VNG en VWS hebben de eigen krachttoets nader uitgewerkt. Binnen de coalitie bleek er uiteindelijk geen draagvlak voor te zijn.

De minister wil daarom niet verder gaan dan het opnemen van 'een haakje in de Wmo' dat het rijk de mogelijkheid geeft om via een AMvB maatregelen te nemen als zou blijken (uit de nog in te richten monitor) dat er sprake is van (onbedoelde) aanzuigende werking. En al zou er een maatregel komen: de VNG verwacht dat het dan weer een paar jaar zal duren voor een dergelijke maatregel van kracht is, het financiële probleem is dan al bij gemeenten opgetreden. Bovendien is

het tot nu toe niet mogelijk gebleken om deze maatregelen zo te formuleren dat er niet toch sprake is van een soort van inkomenstoets: daarvoor is politiek geen draagvlak. In dit opzicht zou 'een haakje' alleen maar een manier zijn om een lastige politieke discussie in te tijd op te schuiven.

Woningaanpassingen/huishoudelijke hulp

De woningaanpassingen worden voor 2019 *niet* uitgezonderd van de maximale bijdrage van € 17,50 en straks per 2020 ook niet van het abonnement. Dat was eerder echter wel de gezamenlijke uitkomst van het bestuurlijk overleg. In een eerder stadium heeft de VNG gepleit voor het uitzonderen van de huishoudelijke hulp van het abonnement (om de bijdrage hiervoor dus inkomensafhankelijk te houden). De aanzuigende werking wordt juist voor de deze vorm van hulp verwacht. Dit voorstel was voor de minister vanaf het begin niet bespreekbaar.

Niet-AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens betalen geen abonnementstarief

Deze groep is nu tot een verzamelinkomen van € 35.175 vrijgesteld van het betalen van een eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen. Gemeenten hebben door een maatregel van het vorige kabinet destijds een bedrag van € 50 miljoen structureel in de decentralisatie-uitkering sociaal domein ontvangen. Zeer recent is ons gebleken dat de minister het voornemen heeft dat vanaf 2019 *alle* niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens geen eigen bijdragen meer betalen. Met de invoering van het abonnementstarief wordt de eigen bijdragen onafhankelijk van inkomen en vermogen. De afbakening van de groep niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 35.175 is daarmee niet meer mogelijk. Op dit moment is ons nog niet bekend of dit voornemen is meegenomen bij de berekening van de € 145 miljoen die gemeenten ontvangen ter compensatie van de lagere inkomsten uit eigen bijdragen.

Algemene voorzieningen deels wel en deels niet onder het abonnementstarief

Per 2020 wil de minister een aantal algemene voorzieningen onder het abonnement laten vallen. Het gaat dan om die algemene voorzieningen die als substituut kunnen worden gezien voor een maatwerkvoorziening (waarbij een duurzame relatie is tussen hulpverlener en cliënt). Dit is volgens de VNG niet werkbaar (veel diversiteit in algemene voorzieningen in plaats en tijd, ook binnen een gemeente zelf), het zal bovendien leiden tot hogere administratieve lasten voor gemeenten en meer regeldruk voor cliënten. Algemene voorzieningen zonder eigen bijdrage gaan nu onder het abonnementstarief vallen. Denk aan: hulp vanuit sociale wijkteams, inloopvoorzieningen of een algemene voorziening voor dagbesteding.

Weliswaar hebben gemeenten dan weer de mogelijkheid om bij bepaalde algemene voorzieningen het abonnementstarief op nul te zetten, maar dit moet dan in de verordening worden opgenomen. Gemeenten zullen vanwege het abonnementstarief gebruikers van een algemene voorziening ook vaker moeten gaan registreren.

De VNG pleit voor vertrouwen in gemeenten vanuit het rijk om het aan de individuele gemeente te laten een algemene voorziening wel/niet onder het abonnement te laten vallen.

Monitor aanzuigende werking

Er komt een meerjarige monitor die per 2019 in kaart brengt of, en in welke mate, er sprake is van een (onbedoelde) aanzuigende werking als gevolg van het abonnementstarief die een gemeente zelf niet kan beïnvloeden. In de monitor wordt gekeken naar de uitwerking per inkomenscategorie en soort maatwerkvoorziening. Er wordt ook bezien hoe in beeld kan worden gebracht of het abonnementstarief leidt tot meer mensen die, in de overgang van Zvw/Wmo naar de Wlz, langer 'in

de Wmo blijven' als gevolg van de 'zorgval'. Met de zorgval wordt bedoeld dat mensen die een Wlz-indicatie krijgen een veel hogere eigen bijdrage moeten gaan betalen en soms minder zorg krijgen. Reden voor veel mensen om zo lang mogelijk in de Wmo (en de Zvw) te blijven.

Alternatief voorstel gemeenten binnen huidige eigen bijdrage regeling

Wanneer wordt gekeken naar het doel van de maatregel, te weten de stapeling van zorgkosten bij middeninkomens tegengaan, zijn gemeenten van mening dat dit ook binnen de huidige eigen bijdrageregeling is te bereiken door bepaalde parameters aan te passen. Er zijn gemeenten die dit op grond van hun eigen beleid nu al doen. VWS heeft dit voorstel niet overgenomen.

Het verdere proces richting 2019/2020 kort geschetst

De minister zet de voorbereiding voor de invoering van de maatregel door. In 2019 wordt dus nog gewerkt met een 'tussenvariant' van het abonnementstarief. Deze wordt uitgevoerd door het CAK en binnen de huidige eigen bijdrage systematiek. Het CAK zet de maximum periodebijdrage op € 17,50.

Voor de werkwijze 2019 is een AMvB nodig die in juni is 'voorgehangen' bij het parlement (publicatie in september). Voor 2020 en verder is er een wetswijziging nodig. Deze wetswijziging is onder andere nodig om algemene voorzieningen onder het abonnementstarief te kunnen laten vallen. VWS wil de besluitvorming over het wetswijzigingsvoorstel uiterlijk maart 2019 afronden om de rest van 2019 als implementatiejaar te kunnen gebruiken. Het is voor de VNG nog wel de vraag of de implementatietermijn vanaf maart 2019 daarvoor voldoende is.

Wat blijft er ongewijzigd voor 2019?

- De bijdragesystematiek voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang valt *niet* onder deze maatregel en blijft ongewijzigd (met uitzondering van de wijzigingen die worden doorgevoerd voor beschermd wonen in de Wlz), ook na 2020.
- Voor 2019 blijft de wijze waarop het CAK controleert of het totaal van bijdragen de kostprijs niet te boven gaan hetzelfde.
- De wijze waarop inkomen en vermogen wordt betrokken in het vaststellen van de bijdrage blijft voor 2019 ongewijzigd. Het CAK blijft de inkomens- en vermogensgegevens betrekken in het vaststellen van de hoogte van de maximale bijdrage, dus ook voor de vaste bijdrage van 17,50 euro (ook al hebben deze in de meeste gevallen geen invloed op de hoogte van de maximale bijdrage per periode).
- De gegevensuitwisseling tussen gemeente/zorgaanbieder en CAK blijft voor 2019 ongewijzigd.
- De mogelijkheden voor gemeenten om lokaal eigen bijdrage beleid en minimabeleid (ook via het CAK) te voeren (voor individuen, groepen of specifieke voorzieningen) blijven in 2019 in stand. Wel geldt de maximale periode bijdrage van € 17,50.

Aanpassingen Wmo verordening voor 2019

Gemeenten die niet afwijken van het Uitvoeringsbesluit Wmo en in de Wmo-verordening alleen verwijzen naar het Uitvoeringsbesluit, hoeven hun verordening niet aan te passen.

Gemeenten die een van het Uitvoeringsbesluit afwijkend eigen bijdragebeleid hebben gevoerd, zullen de verordening mogelijk wel moeten aanpassen. De VNG zal in de komende weken de betreffende bepalingen in de Model Verordening Wmo aanpassen en deze bekendmaken in een aparte ledenbrief. Gemeenten kunnen wel alvast zelf nagaan of de aanpassing inderdaad nodig is.

Vervolgstappen

Op dit moment loopt er (tot 30 juni) een VWS internetconsultatie over de wetswijziging, waarop gemeenten kunnen reageren: <https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/maatwerkvoorzieningen-wmo/nieuws/reageer-nu-op-de-internetconsultatie-abonnementstarief-wmo>. Graag reacties tot 26 juni ook naar de VNG, opdat er een gezamenlijke reactie gegeven kan worden.

De VNG beraadt zich op dit moment in overleg met G4, G40, P10 en het Netwerk Directeuren Sociaal Domein (NDSD) over onze inzet gedurende het verdere besluitvormingsproces over het abonnementstarief in het kabinet en de Tweede Kamer. De VNG gaat in ieder geval een brief sturen naar de minister De Jonge en de Tweede Kamer.

Deel 2: Zorg voor Jeugd

Op 16 april is het actieprogramma [Zorg voor de Jeugd](#) gepresenteerd in Utrecht, door minister Hugo de Jonge van VWS, minister Dekker van JenV en Victor Everhardt als voorzitter van de subcommissie Jeugd. Dit programma is onderdeel van het brede Interbestuurlijke Programma (IBP). De presentatie was in Leidsche Rijn, waar een pilot plaatsvindt om de specialistische jeugdhulp wijkgericht te organiseren. De locatie stond daarmee symbool voor de geest achter het IBP, overheden werken op basis van gelijkwaardigheid samen, en de maatschappelijke opgave staat centraal. Deze afspraken zijn in korte tijd tot stand gekomen, omdat er al sinds 31 januari een evaluatie op de nieuwe Jeugdwet ligt. Na een amendement van de Tweede Kamer bij de behandeling van de Jeugdwet in 2014 was de opdracht om na drie jaar een evaluatie aan de Tweede Kamer aan te bieden. Dat heeft geresulteerd in een evaluatie die begin 2018 is verschenen. In het actieprogramma Zorg voor de Jeugd staan een zestal actielijnen centraal, die een concrete richting geven aan het abstracte begrip 'transformatie':

Actielijn 1: Beter toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Actielijn 6: Investeren in het vakmanschap

Onderdeel van Zorg voor de Jeugd is de afspraak dat er een Transformatiefonds van €108 miljoen beschikbaar is. Op het niveau van de jeugdzorgregio moet op één of meerdere van deze zes actielijnen een plan worden ingediend om voor middelen in aanmerking te komen.

Transformatiefonds

Voor het Transformatiefonds is € 108 miljoen beschikbaar in de periode 2018-2020 (3x € 36 miljoen). Met het instellen van het Transformatiefonds is, naast het voorstel voor het fonds tekortgemeenten dat in de ALV van 27 juni 2018 voorligt, mede gehoor gegeven aan de oproep uit de motie 'Tekorten Sociaal Domein', die in juni 2017 op de ALV van de VNG is aangenomen. Het Transformatiefonds wordt voor de helft gevoed uit een budget dat als gevolg van een correctie in het jeugd- en Wmo budget dat anders rechtstreeks aan gemeenten zou worden uitgekeerd. De VNG heeft op het bestuurlijk overleg van 28 augustus jl. ingestemd met het voorstel deze middelen voor het Transformatiefonds te reserveren, op voorwaarde dat het rijk daar ook een substantiële bijdrage aan zou leveren. In het regeerakkoord heeft het rijk ook € 54 miljoen ter beschikking gesteld voor de transformatie van de jeugdhulp. Daarmee is aan de gestelde voorwaarde voldaan.

Omdat de herkomst van het gemeentelijke deel van het budget niet louter te herleiden is tot jeugd, heeft de VNG er van begin af aan op ingezet dat de middelen moeten kunnen worden ingezet voor transformatie van jeugdhulp in samenhang met het bredere sociale domein. Dat komt met name terug in actielijnen 3 en 4, die gaan over de verbinding van jeugdhulp en onderwijs en de aansluiting van jeugd naar volwassenheid.

In het vervolg van deze ledenbrief vatten we de essentie van het document Spelregels samen, dat is bijgevoegd bij deze ledenbrief. Over concepten van dit document is gesproken in de subcommissie Jeugd, de commissie Gezondheid en Welzijn en het VNG-bestuur.

Opzet en doel van het fonds

Om de vernieuwing van de jeugdhulp een impuls te geven, is het Transformatiefonds opgesteld. Gemeenten werken voor veel jeugdhulptaken regionaal samen. Daarom vraagt het Transformatiefonds een aanvraag op het niveau van een van de 42 jeugdhulpregio's. Een gezamenlijke aanvraag van een aantal jeugdregio's is ook mogelijk. Voor het beoordelen van de aanvraag zijn beoordelings- en toetsingscriteria gesteld. Beoordelingscriteria zijn basisvoorwaarden waar elke regio die een aanvraag moet doen, aan moet voldoen. De toetsingscriteria geven aan waar het regionale plan aan moet voldoen.

De verdeling van het transformatiebudget over jeugdzorgregio's is gebaseerd op het aantal jongeren per jeugdzorgregio. Hierdoor is aan de voorkant helder hoeveel transformatiebudget een regio ontvangt en wordt een race om de pot met geld voorkomen. De middelen worden via een decentralisatie-uitkering aan gemeenten uitgekeerd. Over de besteding van de middelen hoeft geen financiële verantwoording plaats te vinden richting het rijk. De verantwoording vindt plaats aan de gemeenteraad, en tussen regio's onderling. Iedere regio die aanvraagt, verklaart zich daarmee bereid om inzichten te delen en te willen leren van andere regio's.

Bij veel gemeenten spelen tekorten in het sociaal domein, met name veroorzaakt door tekorten op het jeugdhulpbudget. De initiatieven die de VNG hierop heeft genomen richting het rijk, en het voorstel fonds tekortgemeenten, zijn in een ledenbrief beschreven die geagendeerd is voor de ALV van 27 juni. De middelen in het Transformatiefonds geven, naast eigen middelen die vaak ter beschikking worden gesteld, extra ruimte om te investeren in de vernieuwing van de jeugdhulp. Aanvragen moeten uiterlijk 1 oktober worden ingediend, zodat in de decembercirculaire 2018 tot toekenning van de middelen kan worden overgegaan.

Ondersteuning beschikbaar

Vanuit het programma zorglandschap, een gezamenlijk programma van Rijk, VNG en de branches van jeugdhulpaanbieders, is ondersteuning [beschikbaar](#) om met u mee te denken hoe de inzet van deze middelen een bijdrage kan leveren aan verbeteren van de jeugdhulp. In het programma zijn ook mensen werkzaam die bij aanbieders van jeugdhulp werken, en die uw regionale inzet van middelen kunnen begeleiden met wetenschappelijk onderzoek, zodat de door u opgedane ervaringen ook ten goede komen aan andere regio's. Per 1 januari 2019 zal het programma zorglandschap wijzigen in het ondersteuningsprogramma Zorg voor Jeugd (OZJ). Zij gaan de komende jaren een rol spelen in het verbinden van regio's die met verschillende actielijnen uit het programma Zorg voor Jeugd aan de slag zijn gegaan.

Deel 3: Verlengde pleegzorg

Daarnaast is in het kader van het actieprogramma Zorg voor Jeugd de bestuurlijke afspraak gemaakt tussen rijk en VNG dat per 1 juli 2018 pleegzorg tot 21 jaar de nieuwe norm is. Het rijk heeft hiervoor structurele middelen ter beschikking gesteld in de meicirculaire. In de meicirculaire 2018 is aangegeven dat gemeenten hiervoor in 2018 € 5 miljoen krijgen, in 2019 € 10 miljoen, en vanaf 2020 structureel € 13,7 miljoen. De afgelopen jaren is het aantal pleegkinderen met zogenoemde verlengde pleegzorg gestegen. Gemeenten, pleegzorgaanbieders en het rijk vinden het van belang dat pleegkinderen, net als jongeren die in het eigen gezin wonen, het huis pas hoeven te verlaten wanneer ze hiertoe in staat zijn. Zij moeten de kans krijgen om langer gebruik te maken van de hulp en ondersteuning van het gezin en de pleegzorgaanbieder bij de overgang naar volwassenheid. Het is niet alleen beter voor jongeren om in een pleeggezin te blijven als ze nog niet op eigen benen kunnen staan, in een [maatschappelijke businesscase](#) is ook uitgerekend dat gemeenten en andere partijen hier behoorlijk mee besparen.

'Nee, tenzij...' naar 'ja, mits...'

Er wordt afgestapt van het huidige 'nee, tenzij systeem', waarbij moet worden aangetoond dat pleegzorg vanaf het 18e jaar noodzakelijk is en er wordt overgestapt op een 'ja, tenzij systeem'. Een pleegzorgrelatie kan alleen eindigen voor het 21e jaar wanneer pleegkind en/of pleegouders dit zelf willen. Gemeenten worden gevraagd hieraan uitvoering te geven door nieuwe pleegzorgrelaties standaard tot 21 jaar door te laten lopen en/of bestaande trajecten te verlengen.

De raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) heeft in een recent verschenen [advies](#) ervoor gepleit om voor veel meer vormen van jeugdhulp de leeftijdsgrens te verschuiven naar 21 jaar. De VNG gaat hier met de nieuwe commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (ZJO) in september een standpunt over bepalen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten



J. Kriens
Algemeen directeur



Spelregels

Transformatie

fonds



Spelregels Transformatiefonds

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	Het Transformatiefonds - De reikwijdte	5
3.	Het transformatieplan - De inhoudelijke voorwaarden	8
4.	Het transformatieplan - De beoordelingscriteria en de toetsingscriteria	11
5.	Het Transformatiefonds - De governance	13
6.	Bijlage 1 - Modelformulier	14

1. Inleiding

Sinds 2015 bundelen gemeenten, jeugdhulpaanbieders en Gecertificeerde Instellingen, brancheorganisaties, cliëntenorganisaties en het Rijk de krachten om een grote maatschappelijke opgave te realiseren: de jeugdhulp dichterbij de leefwereld van het kind en het gezin te brengen. Gemeenten en aanbieders hebben de ambitie en verantwoordelijkheid om hulp en ondersteuning voor kinderen, jongeren en gezinnen in samenhang, op maat en dichtbij het gezin te organiseren. In de afgelopen jaren zijn mooie stappen gezet in het realiseren van deze ambitie, en is ook het besef gegroeid dat het inhoudelijke veranderproces dat met de Jeugdwet meekwam - de transformatie - tijd kost. Tegelijkertijd is en blijft vernieuwing een continue (leer)proces. Het is belangrijk om de transformatie blijvend aan de dagelijkse praktijk te toetsen én flexibel aan de werkelijkheid te kunnen aanpassen, conform de uitgangspunten van de Jeugdwet.

Voor een succesvolle uitwerking van de Jeugdwet is de conclusie van het '[Statement 24-uursessie Zorglandschap](#)' dat een regionale inrichting van het zorglandschap, (boven)regionale expertteams voor complexe zorgvragen, versterken van de basisjeugdhulp met expertise uit de specialistische jeugdhulp, verbeterde ketensamenwerking en het leren van elkaar noodzakelijke voorwaarden zijn.

Kortom; de Jeugdwet biedt belangrijke voorwaarden om het jeugdhulpstelsel te verbeteren. Voorwaarden die het mogelijk maken om hulp meer integraal, dichterbij de leefwereld van kinderen, jongeren en gezinnen te organiseren en met meer mogelijkheden tot maatwerk. Deze kansen voor vernieuwing benutten we alleen nog niet ten volle.

Om de vernieuwing van het jeugdhulpstelsel een extra impuls te geven, is gezamenlijk door gemeenten en het Rijk een Transformatiefonds opgericht. Voor de periode 2018 tot en met 2020 is jaarlijks € 36 miljoen aan transformatiebudget beschikbaar gesteld. Het gaat in totaal om een bedrag van € 108 miljoen, waarvan € 54 miljoen door gemeenten ter beschikking is gesteld en € 54 miljoen door het Rijk ter beschikking is gesteld.

Jeugdzorgregio's komen in aanmerking voor een bijdrage uit het Transformatiefonds door '*Regionale deals Jeugd*' af te sluiten. Hiertoe stellen jeugdzorgregio's in 2018 een meerjarig transformatieplan op, voor ten minste de periode 2018 tot en met 2020. Dit document licht de spelregels toe waar een aanvraag voor het Transformatiefonds aan moet voldoen en op welke wijze een aanvraag zal worden gehonoreerd. Deze spelregels zijn in samenwerking tussen de VNG en het Rijk opgesteld.

2. Het Transformatiefonds De reikwijdte

Jeugdzorgregio's

Gemeenten hebben in de Jeugdwet een belangrijke verantwoordelijkheid. Waar nodig werken gemeenten samen in jeugdzorgregio's. De transformatie vindt zowel op lokaal niveau als op regionaal niveau plaats, en tevens in de uitwisseling en afstemming tussen de jeugdzorgregio's. Om impact te hebben met de inzet van het Transformatiefonds, is het nodig dat een transformatiebudget voldoende toereikend is om daadwerkelijk te kunnen transformeren. Het Transformatiefonds wordt dan ook op het niveau van de jeugdzorgregio's ingezet.

Financiële verdeling Transformatiefonds

Bij de verdeling van de financiële middelen is als uitgangspunt genomen dat het rechtvaardig, eenvoudig en werkbaar moet zijn. De hoogte van het transformatiebudget per jeugdzorgregio in 2018, 2019 en 2020 wordt daarom vastgesteld naar rato van het totaal aantal kinderen tot 23 jaar op 1-1-2018. Daarnaast komt elke jeugdzorgregio in aanmerking voor een bijdrage uit het Transformatiefonds. Dit betekent dat overal in Nederland een extra impuls voor het verbeteren van het jeugdhulpstelsel kan worden gerealiseerd en deze acties elkaar versterken.

Uitgaande van 42 transformatieplannen, van 42 jeugdzorgregio's, betekent dit dat per jeugdzorgregio vooraf bekend is hoeveel een jeugdzorgregio jaarlijks aan transformatiebudget ontvangt. Tabel 1 geeft inzicht in hoeveel transformatiebudget per jeugdzorgregio beschikbaar is. In het geval dat het beroep op het Transformatiefonds ziet op minder dan 42 jeugdzorgregio's, wordt het resterende transformatiebudget jaarlijks verdeeld over de jeugdzorgregio's waarvan de aanvraag is gehonoreerd. De eventuele toekenning hiervan vindt eveneens plaats naar rato van het totaal aantal kinderen tot 23 jaar op 1-1-2018 in desbetreffende jeugdzorgregio.

Indien de (boven)regionale context hierom vraagt, kunnen jeugdzorgregio's ook gezamenlijk één transformatieplan indienen dat ziet op een bovenregionale aanpak. Bij een bovenregionaal gehonoreerd transformatieplan ontvangen deze jeugdzorgregio's een transformatiebudget ter hoogte van de som van het transformatiebudget dat per individuele jeugdzorgregio beschikbaar is. Een voorbeeld hiertoe is in tabel 2 opgenomen.

Tabel 1. Financiële verdeling van het Transformatiefonds per jeugdzorgregio in 2018, 2019 en 2020 op basis van 42 gehonoreerde transformatieplannen.

Jeugdzorgregio	Aantal jongeren o t/m 22 jaar	Transformatiebudget 2018	Transformatiebudget 2019	Transformatiebudget 2020
Achterhoek	73.419	€ 595.068	€ 595.068	€ 595.068
Alkmaar (Noord-Kennemerland)	74.390	€ 602.938	€ 602.938	€ 602.938
Amsterdam-Amstelland	254.510	€ 2.062.829	€ 2.062.829	€ 2.062.829
Arnhem	117.811	€ 954.870	€ 954.870	€ 954.870
Drenthe	122.463	€ 992.575	€ 992.575	€ 992.575
Eemland	82.769	€ 670.851	€ 670.851	€ 670.851
Flevoland	122.319	€ 991.408	€ 991.408	€ 991.408
Food Valley	93.283	€ 756.068	€ 756.068	€ 756.068
Friesland (Fryslân)	169.511	€ 1.373.904	€ 1.373.904	€ 1.373.904
Gooi en Vechtstreek	60.275	€ 488.535	€ 488.535	€ 488.535
Groningen	152.117	€ 1.232.923	€ 1.232.923	€ 1.232.923
Haaglanden	296.540	€ 2.403.486	€ 2.403.486	€ 2.403.486
Haarlemmermeer	41.026	€ 332.520	€ 332.520	€ 332.520
Holland Rijnland	141.463	€ 1.146.572	€ 1.146.572	€ 1.146.572
IJmond (Midden Kennemerland)	37.173	€ 301.291	€ 301.291	€ 301.291
IJsselland	145.804	€ 1.181.756	€ 1.181.756	€ 1.181.756
Kop van Noord-Holland	40.027	€ 324.423	€ 324.423	€ 324.423
Lekstroom	49.134	€ 398.236	€ 398.236	€ 398.236
Midden Holland	62.888	€ 509.714	€ 509.714	€ 509.714
Midden IJssel / Oost Veluwe	87.537	€ 709.496	€ 709.496	€ 709.496
Midden-Brabant	114.989	€ 931.997	€ 931.997	€ 931.997
Midden-Limburg Oost	29.015	€ 235.169	€ 235.169	€ 235.169
Midden-Limburg West	23.856	€ 193.355	€ 193.355	€ 193.355
Nijmegen	82.810	€ 671.183	€ 671.183	€ 671.183
Noord-Limburg	65.567	€ 531.427	€ 531.427	€ 531.427
Noordoost Brabant	154.758	€ 1.254.329	€ 1.254.329	€ 1.254.329
Noord-Veluwe	47.894	€ 388.186	€ 388.186	€ 388.186
Rijnmond	339.170	€ 2.749.007	€ 2.749.007	€ 2.749.007
Rivierenland	66.320	€ 537.530	€ 537.530	€ 537.530
Twente	168.063	€ 1.362.167	€ 1.362.167	€ 1.362.167
Utrecht Stad	97.317	€ 788.764	€ 788.764	€ 788.764
Utrecht West	54.040	€ 438.000	€ 438.000	€ 438.000
West Brabant Oost	93.074	€ 754.374	€ 754.374	€ 754.374

West Brabant West	82.459	€ 668.338	€ 668.338	€ 668.338
West Friesland	55.566	€ 450.368	€ 450.368	€ 450.368
Zaanstreek-Waterland	86.012	€ 697.136	€ 697.136	€ 697.136
Zeeland	93.586	€ 758.524	€ 758.524	€ 758.524
Zuid Kennemerland	58.173	€ 471.498	€ 471.498	€ 471.498
Zuid-Holland Zuid	131.386	€ 1.064.897	€ 1.064.897	€ 1.064.897
Zuid-Limburg	130.299	€ 1.056.086	€ 1.056.086	€ 1.056.086
Zuidoost Utrecht	51.463	€ 417.113	€ 417.113	€ 417.113
Zuidoost-Brabant	191.372	€ 1.551.089	€ 1.551.089	€ 1.551.089
Totaal	4.441.648	€ 36.000.000	€ 36.000.000	€ 36.000.000

Tabel 2. Voorbeeld van financiële toekenning van het Transformatiefonds bij een bovenregionaal transformatieplan.

Jeugdzorgregio	Aantal jongeren o t/m 22 jaar	Transformatiebudget 2018	Transformatiebudget 2019	Transformatiebudget 2020
Utrecht Stad	97.317	€ 788.764	€ 788.764	€ 788.764
Utrecht West	54.040	€ 438.000	€ 438.000	€ 438.000
Zuid-Oost Utrecht	51.463	€ 417.113	€ 417.113	€ 417.113
Eemland	82.769	€ 670.851	€ 670.851	€ 670.851
Lekstroom	49.134	€ 398.236	€ 398.236	€ 398.236
Totaal	334.723	€ 2.712.963	€ 2.712.963	€ 2.712.963

3. Het transformatieplan

De inhoudelijke voorwaarden

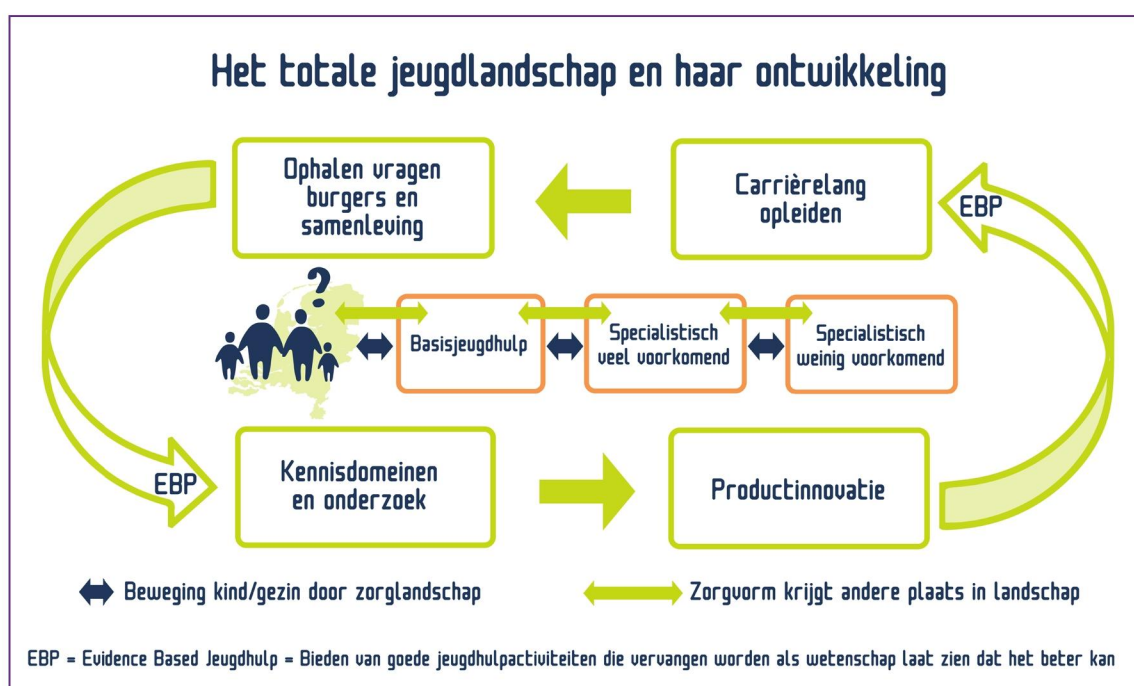
Om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Transformatiefonds dient een jeugdzorgregio een meerjarig transformatieplan in. Dit plan dient ten minste de periode 2018 tot en met 2020 te beslaan.

Uitgangspunt van het Transformatiefonds is dat inzet hiervan bijdraagt aan de doelstelling van het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd': 'De jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdclassering merkbaar en meetbaar steeds beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen'. Hiervoor is het nodig om kinderen, jongeren en gezinnen beter te ondersteunen tijdens de levensloop van het kind thuis, uitwonend, op school en bij de overgang naar de volwassenheid.

Lerend jeugdhulpstelsel

Er zijn in het land al goede voorbeelden die laten zien hoe het beter kan. Daarnaast is er bij de kennis- en opleidingsinstututen veel kennis over ontwikkelingen in het jeugdhulpveld, effectieve interventies, instrumenten, werkwijzen en richtlijnen. Dit betekent dat jeugdzorgregio's niet altijd 'het wiel opnieuw hoeven uit te vinden'. Bovendien heeft het Transformatiefonds ook tot doelstelling om gezamenlijk op landelijk niveau een stap voorwaarts te zetten, naar een jeugdhulpstelsel dat zich steeds beter ontwikkelt. Hiervoor is het belangrijk dat jeugdzorgregio's gebruik maken van wat er al is, en dit ook verder versterken. Dit vraagt bij het opstellen van het transformatieplan dat er, waar nodig, expliciet aandacht is voor bestaande kennis en ervaringen over wat wel en niet werkt. Jeugdzorgregio's dienen aantoonbaar resultaten te boeken in de transformatie. Uit het indienen van een transformatieplan volgt dan ook de verplichting voor jeugdzorgregio's om zowel op landelijk als op regionaal niveau kennis en ervaringen actief te delen en hiervan te leren. Figuur 1, zoals in het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd' is opgenomen, illustreert het realiseren van een lerende omgeving voor professionals, met samen leren doen wat werkt en het maken van afspraken hierover. Centraal hierbij staat: steeds beter willen worden, benutten en doorontwikkelen van kennis, van elkaar leren en reflectie van de cliënt.

Figuur 1. Het totale jeugdlandschap en haar ontwikkeling uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd'.



Inhoud transformatieplan

De doelen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd', uitgewerkt langs zes inhoudelijke actielijnen, vormen de basis voor het Transformatiefonds. Een jeugdzorgregio werkt minimaal één van de actielijnen uit in het transformatieplan. Daarbij is het (boven)regionale vraagstuk leidend in het transformatieplan.

Het is vanzelfsprekend dat jeugdzorgregio's stappen maken op alle actielijnen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd'. Dus ook op de actielijnen die niet specifiek in het transformatieplan zijn uitgewerkt. Uit het indienen van het transformatieplan volgt dan ook de verplichting dat jeugdzorgregio's zich inspanssen om op alle actielijnen stappen te maken, door elkaar te volgen, opgedane kennis en ervaringen actief te delen en te leren van lessen van andere jeugdzorgregio's. Hieronder worden de actielijnen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd' kort beschreven. Zie voor de exacte omschrijving van de zes actielijnen het ['Actieprogramma Zorg voor de Jeugd'](#).

• Actielijn 1: Beter toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

- In de jeugdzorgregio is helderheid over wat wel en niet mag worden verwacht van de basisjeugdhulp, het lokale team en de toegang. Kinderen en gezinnen moeten weten waar ze voor hulp terecht kunnen en tijdig passende hulp ontvangen.
- Er is een goede samenwerking door de gehele keten van preventie tot specialistische zorg. Op deze manier vormt zich een goedwerkende keten van basis- en specialistische zorg, waar professionals elkaar kennen en weten te vinden. Met als gevolg dat de hulp effectief en efficiënt is.

• Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

- Elk kind heeft recht op een liefdevolle en stabiele omgeving om in op te groeien. Dit betekent dat er een kwalitatieve versterking van preventie en/of ambulante hulp met ook een kwantitatieve toename van specialistisch ambulante aanbod is, in goede samenhang met de basisjeugdhulp. Investeren hierin zorgt ervoor dat kinderen vaker thuis kunnen blijven wonen c.q. dat de terugkeer naar thuis eerder op een verantwoorde wijze kan worden gerealiseerd.
- Elk kind heeft stabiliteit nodig. Dit betekent dat het kind zo min mogelijk heen en weer wordt geplaatst als het niet meer thuis kan wonen. Hiervoor is het nodig dat de jeugdhulp zich naar het kind beweegt in plaats van andersom. Wanneer verblijf noodzakelijk is, moet die zoveel mogelijk deel uitmaken van een ambulante traject.
- Als kinderen niet meer thuis kunnen wonen, worden kinderen zo veel mogelijk kleinschalig, gezinsgericht en in perspectief biedende voorzieningen opgevangen, bij voorkeur in het eigen netwerk.
- Langdurig verblijf in een grote instelling is voor geen enkel kind wenselijk. Daarom is het nodig het aantal (gesloten) plaatsingen terug te dringen en ook de duur van plaatsingen te verkorten.

• Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

- Elk kind moet de kans hebben om zich in een doorgaande schoollijn naar vermogen te kunnen ontwikkelen en te kunnen ontplooiën. Hiervoor zijn concrete uitvoeringsafspraken nodig tussen de jeugdzorgregio en het samenwerkingsverband passend onderwijs over hoe de inzet van onderwijs- en zorgmiddelen flexibel op elkaar af te stemmen.

• Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden

- De overstap van de jeugdhulp naar de volwassenenzorg (18-/18+) en de voorbereiding daar naartoe sluiten op elkaar aan. Hiervoor is het nodig dat iedere jongere die zorg krijgt, een instelling verlaat dan wel in een pleeggezin woont merkbaar beter wordt voorbereid op de overgang naar de volwassenheid, met afspraken op maat. Op deze manier ontvangen minder zelfredzame jongeren begeleiding in hun weg naar huisvesting, onderwijs, werk of andere zinvolle dagbestedingen en het behoud daarvan.
- Er is een soepele overgang in het bieden van ondersteuning en zorg: iedere jongere die dat wil, kan in zorg blijven bij een vertrouwde zorgverlener en ondervindt geen belemmering om zorg en ondersteuning op maat te krijgen.
- Bestaande mogelijkheden van verlengde jeugdhulp worden beter benut.

- **Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt**

- Het lokale team is de meest constante factor in de begeleiding van de gezinnen. Daarom is het nodig dat het lokale team over voldoende kennis en vaardigheden beschikt voor het signaleren en aanpakken van problemen die kinderen kunnen schaden. In het verlengde van actielijn 1 is het dan ook belangrijk dat binnen de jeugdzorgregio helderheid is over wat van een lokaal team mag worden verwacht in het signaleren en aanpakken van onveilige opvoedsituaties en wat aanvullend door gespecialiseerde instellingen (Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instellingen) wordt ingezet. Betere samenwerking, minder overlap en gedeelde afwegingscriteria verhogen de snelheid in de jeugdbeschermingsketen.

- **Actielijn 6: Investeren in het vakmanschap**

- De actielijn ziet op een lerende en samenwerkende houding waar het kind centraal staat. Hiertoe is het nodig om gezamenlijk te investeren in kennis, tijd, ruimte, een lerende omgeving en veilige omgeving voor professionals.

4. Het transformatieplan

De beoordelingscriteria en de toetsingscriteria

De beoordelingscriteria

Voorwaarde om te kunnen transformeren is het uitgangspunt dat 'de basis op orde' is in de jeugdzorgregio. Hier wordt bij de beoordeling van de aanvraag bijzondere aandacht aan besteed. Dit betekent dat een jeugdzorgregio om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Transformatiefonds aan onderstaande beoordelingscriteria moet voldoen:

1. In de jeugdzorgregio is een (boven)regionaal expertteam aanwezig voor complexe zorgvragen.

- Dit betekent dat er in de jeugdzorgregio een werkwijze is ontwikkeld en er een plek is waar zorgvragen met complexe problematiek worden besproken. Met als gevolg dat voor een jeugdige ongeacht de complexiteit van de zorgvraag tijdig passende hulp wordt georganiseerd.

2. Binnen de jeugdzorgregio zijn (proces)afspraken gemaakt over de aanpak van wachtlijsten en wachttijden.

- In het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd' staat omschreven waar sluitende (proces)afspraken minimaal op moeten zien c.q. toe moeten leiden. De bedoeling hiervan is dat gemeenten in samenspraak met jeugdhulpaanbieders hun verantwoordelijkheid nemen. Dit betekent voor de jeugdigen en gezinnen dat zij tijdig passende hulp ontvangen en professionals een handelingsperspectief wordt geboden indien zij de professionele inschatting maken dat het onverantwoord is om langer te wachten met het bieden van hulp.

3. Binnen de jeugdzorgregio worden meerjarige inkoopcontracten afgesloten.

- Dit betekent dat de duur van het contract continuïteit biedt voor jeugdigen en jeugdhulpaanbieders. Tevens bieden de meerjarige contracten voldoende tijd en ruimte om gezamenlijk te kunnen transformeren.

4. Binnen de jeugdzorgregio zijn de inkoopcontracten consequent vertaald in de uitvoeringsvarianten van het programma Informatievoorziening Sociaal Domein.

- Dit betekent dat gemeenten en jeugdhulpaanbieders op een veilige manier gegevens met elkaar uitwisselen, vermijdbare administratieve lasten worden beperkt en er een waarborg is dat publiek geld rechtmatig wordt besteed.

5. Binnen de jeugdzorgregio is er een visie op de doorontwikkeling van de lokale teams.

- De tussenevaluatie van de Jeugdwet laat zien dat er een cruciale rol voor de lokale teams is weggelegd. Het voeren van een goede inhoudelijke dialoog over wat van de lokale teams verwacht mag worden en de doorontwikkeling daarvan is essentieel voor een goed functionerend jeugdhulpstelsel. De aansluiting tussen specialistische jeugdhulp, jeugdbescherming en de lokale teams, ingegeven door de evaluatie, is een belangrijk gespreksonderwerp tussen gemeenten en aanbieders.
- Het hebben van een regionale visie heeft tot doel dat er meer duidelijkheid komt in iedere jeugdzorgregio over wat lokale teams doen. Zodat het in elke regio voor iedereen – van burger, professional tot op beleidsniveau – helder is wat je van het lokaal team wel of niet mag verwachten. Zie voor de specifieke aandachtspunten het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd'.
- De regionale visie op de doorontwikkeling van de lokale teams is uiterlijk aan het einde van de zomer van 2019 gereed. Het hebben van een regionale visie op de lokale teams is randvoorwaardelijk om het transformatiebudget voor het jaar 2020 te ontvangen.

N.B.: In het geval dat een jeugdzorgregio niet aan de gestelde beoordelingscriteria voldoet, bestaat de mogelijkheid om een jeugdzorgregio, binnen de financiële spelregels van het Transitiefonds, alsnog transitiebudget toe te kennen. Hierbij dient de jeugdzorgregio overtuigend te motiveren waarom de regio (nog) niet aan de criteria voldoet, en aan te geven op welke wijze de regio alsnog aan de criteria gaat voldoen. In uitzonderlijke gevallen, wanneer een jeugdzorgregio overduidelijk substantieel nadeel ondervindt van de beoordelingscriteria, kan eveneens worden besloten alsnog transitiebudget toe te kennen.

De toetsingscriteria

De beoordeling van de inhoud van het transitieplan vindt plaats aan de hand van toetsingscriteria. Dit betekent dat jeugdzorgregio's in hun transitieplan overtuigend duidelijk maken dat zij voldoen aan onderstaande toetsingscriteria:

1. De inhoud van het transitieplan ziet minimaal op één van de actielijnen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd':

- Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen.
- Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien.
- Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zicht te ontwikkelen.
- Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden.
- Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt.
- Actielijn 6: Investeren in vakmanschap.

2. Het transitieplan is een meerjarig plan van de regio en ziet ten minste op de jaren 2018, 2019 en 2020.

- Dit betekent dat het transitieplan realistisch is en overeenkomt met de tijd die nodig is om de gestelde transitiedoelen te bereiken.

3. Uit het transitieplan blijkt dat de transitiebeweging duurzaam is.

- Dit betekent dat de transitiebeweging een structurele verandering tot resultaat heeft. Met als gevolg dat de transitie ook na 2020 blijft voortbestaan.

4. Uit het transitieplan blijkt dat de acties zorggericht zijn en daarmee direct en merkbaar beter voor kinderen, jongeren, opvoeders en leerkrachten.

- Dit betekent dat de doelgroep een verbetering ervaart, ook naar de toekomst toe. Zo kan het verbeteren van de samenwerking of het voeren van meer onderling overleg geen doel op zich zijn, maar moet in het plan helder zijn hoe de hulp daar beter van wordt.

5. Uit het transitieplan blijkt aantoonbare betrokkenheid van, voor die actielijnen relevante samenwerkingspartners, zoals jeugdhulpaanbieders, Gecertificeerde Instellingen, cliëntenorganisaties, kennis- en opleidingsinstituten en het onderwijs die betrokken zijn bij de uitvoering van het transitieplan.

6. Uit het transitieplan blijkt dat een jeugdzorgregio en haar samenwerkingspartners onderdeel uitmaken van een lerend jeugdhulpstelsel (zie figuur 1: Het totale jeugdlandschap en haar ontwikkeling uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd') dat groter is dan de eigen jeugdzorgregio. Dit brengt de verplichting voor jeugdzorgregio's met zich mee om opgedane kennis en ervaringen actief te delen met andere jeugdzorgregio's en te leren van lessen van andere jeugdzorgregio's op alle actielijnen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd'.

- Dit betekent dat iedere jeugdzorgregio stappen maakt op alle actielijnen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd'. Dus ook op de actielijnen die niet specifiek in het transitieplan zijn uitgewerkt.

5. Het Transformatiefonds

De governance

Indienen van het transformatieplan

Het transformatieplan dient uiterlijk 1 oktober 2018 te zijn ingediend, via de postbus: transformatiefonds@minvws.nl. Om voor transformatiebudget in aanmerking te komen, voor de periode 2018-2020, hoeft slechts eenmalig een transformatieplan te worden opgesteld. Dit om voor iedereen zoveel mogelijk de administratieve lasten te beperken. Richtinggevend voor de omvang van het transformatieplan wordt een maximale omvang van vijftien pagina's geadviseerd.

'De basis op orde'

Bij het indienen van het transformatieplan dient een modelformulier worden meegestuurd. Dit ziet op de beoordelingscriteria die gericht zijn op de mate waarin een jeugdzorgregio 'de basis op orde' heeft. Dit betreft randvoorwaardelijk zaken die noodzakelijk worden geacht voor een duurzame transformatiebeweging. Indien de uitzonderlijke situatie zich voordoet dat een jeugdzorgregio (nog) niet voldoet aan de criteria, dient de jeugdzorgregio ten minste, in het formulier, gemotiveerd toe te lichten waarom de jeugdzorgregio (nog) niet voldoet aan de gestelde criteria. Daarnaast dient de jeugdzorgregio inzicht te geven in hoe de jeugdzorgregio alsnog hieraan gaat voldoen. Zie bijlage 1 voor het modelformulier hiertoe. Een invulversie van dit formulier kan worden opgevraagd via de postbus: transformatiefonds@minvws.nl.

Beoordeling van het transformatieplan

De transformatieplannen worden door de Stuurgroep Zorglandschap (waarin Rijk, VNG, branches van aanbieders en cliëntenorganisaties zitten) beoordeeld en goedgekeurd, of met aanbeveling teruggestuurd. Een werkgroep met daarin minimaal een vertegenwoordiger van uit gemeenten en jeugdhulpaanbieders (gedacht wordt aan de regio-ambassadeurs), de cliënten en het Rijk, bereidt de besluitvorming in de Stuurgroep Zorglandschap voor. De werkgroep legt de transformatieplannen met een advies voor aan de Stuurgroep Zorglandschap. Transformatieplannen die door de Stuurgroep Zorglandschap met aanbevelingen worden teruggestuurd, kunnen door desbetreffende jeugdzorgregio worden aangepast en opnieuw worden voorgelegd aan de Stuurgroep Zorglandschap ter goedkeuring. De gehonoreerde transformatieplannen zullen op www.rijksoverheid.nl en op www.vng.nl worden gepubliceerd en daarmee openbaar toegankelijk zijn.

Uitkering Transformatiefonds

In de decembercirculaire 2018 zal het transformatiebudget worden verdeeld. Het transformatiebudget wordt via een decentralisatie-uitkering aan de grootste gemeente in desbetreffende jeugdzorgregio uitgekeerd. Indien de jeugdzorgregio hiervan wil afwijken, dient in het modelformulier te worden aangegeven aan welke gemeente dan jaarlijks (2018-2020) het transformatiebudget kan worden uitgekeerd. Indien het transformatieplan met aanbeveling wordt teruggestuurd en niet voor de decembercirculaire 2018 kan worden goedgekeurd, wordt de uitkering van het transformatiebudget voor desbetreffende jeugdzorgregio tot aan de meicirculaire 2019 uitgesteld.

Kennisdelen en leren van elkaar

Gezamenlijk willen we met elkaar zicht krijgen op de voortgang en de uitvoering van de transformatie(plannen), elkaar ondersteunen en van elkaar leren. Het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) zal gemeenten en aanbieders ondersteunen en adviseren bij de jeugdhulpvernieuwing en de uitvoering van de transformatieplannen. Bijvoorbeeld door de jeugdzorgregio's met elkaar in verbinding te brengen bij inzet op dezelfde actielijnen uit het 'Actieprogramma Zorg voor de Jeugd' en het bundelen van vergelijkbare lokale of regionale initiatieven.

Opmerkingen of vragen?

Heeft u na het lezen van deze spelregels nog vragen of opmerkingen, dan kunt terecht bij het ministerie van VWS. Vragen die een antwoord van de VNG vragen, zullen door de VNG worden beantwoord. Hiervoor kunt u eveneens een e-mail sturen naar transformatiefonds@minvws.nl.

6. Bijlage 1 - Modelformulier

Dit formulier wordt gelijktijdig met het transformatieplan van de jeugdzorgregio ingediend.

Algemene gegevens	
Naam jeugdzorgregio	
Contactpersoon	
Naam	
Telefoon	
E-mailadres	
Datum	

Uitgangspunt bij de uitkering van het transformatiebudget is dat de grootste gemeente in de jeugdzorgregio in de periode 2018-2020 jaarlijks het transformatiebudget krijgt uitgekeerd, ten behoeve van het regionale transformatieplan. Indien de jeugdzorgregio hiervan wil afwijken, dient hieronder te worden aangegeven aan welke gemeente dan jaarlijks (2018-2020) het transformatiebudget kan worden uitgekeerd.

Uitkering Transformatiefonds	
Naam grootste gemeente in de jeugdzorgregio	
Indien van toepassing: naam gemeente die transformatiebudget ontvangt (niet zijnde de grootste gemeente in de jeugdzorgregio)	

Geef hieronder aan of de jeugdzorgregio voldoet aan de criteria die zien op 'de basis op orde'. In hoofdstuk 4 wordt een toelichting gegeven op deze beoordelingscriteria. Indien op onderstaande criteria een 'nee' wordt aangegeven, dient schriftelijk per criteria overtuigend gemotiveerd te worden waarom de jeugdzorgregio (nog) niet aan desbetreffende criteria voldoet, en dient te worden aangegeven op welke wijze de jeugdzorgregio alsnog aan desbetreffende criteria gaat voldoen.

Beoordelingscriteria – 'de basis op orde'	
1. In de jeugdzorgregio is een (boven)regionaal expertteam aanwezig voor complexe zorgvragen. Toelichting (verplicht indien het antwoord nee is)	Ja/Nee
2. Binnen de jeugdzorgregio zijn (proces)afspraken gemaakt over de aanpak van wachtlijsten en wachttijden. Toelichting (verplicht indien het antwoord nee is)	Ja/Nee
3. Binnen de jeugdzorgregio worden meerjarige inkoopcontracten afgesloten. Toelichting (verplicht indien het antwoord nee is)	Ja/Nee
4. Binnen de jeugdzorgregio zijn de inkoopcontracten consequent vertaald in de uitvoeringsvarianten van het programma Informatievoorziening Sociaal Domein. Toelichting (verplicht indien het antwoord nee is)	Ja/Nee
5. Binnen de jeugdzorgregio is er een visie op de doorontwikkeling van de lokale teams. Toelichting (verplicht indien het antwoord nee is)	Ja/Nee

Dit is een uitgave van:



Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Veiligheid en Justitie

**Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport**

www.vng.nl

www.rijksoverheid.nl

juni 2018